

**TOELICHTING STATLINETABEL EINDVERBRUIKERSPRIJZEN
AARDGAS EN ELEKTRICITEIT**

Arthur Denneman

Samenvatting:

In juli 2012 is een vernieuwde StatLinetabel met eindverbruikersprijzen van aardgas en elektriciteit verschenen. Dit document beschrijft de verschillen met de vorige tabel en adviseert over het vervangen van cijfers uit de stopgezette tabel met de actuele CBS-cijfers.

Trefwoorden: aardgasprijzen, elektriciteitsprijzen, eindverbruikers.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	2
2.	Verschillen tussen de tabellen.....	2
2.1	Onderwerpen	2
2.2	Overige verschillen.....	3
3.	Consistentie jaar- en kwartaalcijfers.....	4
3.1	Jaarcijfers	4
3.1.1	Aardgas	4
3.1.2	Elektriciteit.....	5
3.2	Kwartaalcijfers	6
4.	Prijzontwikkeling aardgas en elektriciteit.....	7
5.	Advies vervanging van cijfers uit stopgezette tabel	9

1. Inleiding

Op 16 juli 2012 is de StatLinetabel **Aardgas en elektriciteit, gemiddelde prijzen van eindverbruikers** gepubliceerd. Deze tabel vervangt de oude tabel **Aardgas en elektriciteit; gemiddelde tarieven 1996-2012**.

Deze notitie gaat in op de inhoud van de nieuwe en de stopgezette tabel, en het verschil tussen de twee tabellen. Ook wordt aangegeven op welke wijze de momenteel beschikbare CBS-cijfers het verlies aan stopgezette gegevens kunnen opvangen.

Meer informatie over de methode achter de cijfers in de nieuwe StatLinetabel staat in de notitie **Methodebeschrijving Energie Eindverbruikersprijzen**.

2. Verschillen tussen de tabellen

De nieuwe tabel geeft meer detailinformatie en een beter totaalbeeld dan de stopgezette tabel. Hieronder staan de belangrijkste verschillen.

2.1 Onderwerpen

De nieuwe tabel 'Aardgas en elektriciteit, gemiddelde prijzen van eindverbruikers' bevat de volgende informatie:

Onderwerpen (aantal = 16)

Aardgasprijs	Verbruiksklassen huishoudens	Minder dan 20 GJ
		20 tot 200 GJ
	Verbruiksklassen niet-huishoudens	1 tot 10 TJ
		10 tot 100 TJ
		100 tot 1 000 TJ
		1 000 TJ en meer
Elektriciteitsprijs	Verbruiksklassen huishoudens	Minder dan 1 MWh
		1 tot 2,5 MWh
		2,5 tot 5 MWh
		5 tot 15 MWh
	Verbruiksklassen niet-huishoudens	20 tot 500 MWh
		500 tot 2 000 MWh
		2 000 tot 20 000 MWh
		20 000 tot 70 000 MWh
		70 000 tot 150 000 MWh
		150 000 MWh en meer

Prijscomponenten (3)

- Transactieprijs (= som van leveringsprijs en netwerkprijs)
- Leveringsprijs
- Netwerkprijs

Belastingen (3)

Inclusief BTW en belastingen

Exclusief BTW en inclusief belastingen

Exclusief BTW en belastingen

Perioden

Kwartaal- en jaarcijfers vanaf 2007 1^e kwartaal

De stopgezette tabel 'Aardgas en elektriciteit; gemiddelde tarieven 1996-2012' bevatte oorspronkelijk 27 onderwerpen. Voor 19 onderwerpen zijn de laatste 7½ jaar geen cijfers gepubliceerd. Voor slechts 8 onderwerpen zijn met de start van een nieuwe tabel vanaf het eerste kwartaal van 2007 gegevens aanwezig:

Aardgas	Kleinverbruik	500 m3
		2 000 m3
		50 000 m3
		150 000 m3
Elektriciteit	Huishoudelijk en klein zakelijk verbruik	2 000 kWh enkeltarief
		2 000 kWh dubbeltarief
		3 000 kWh enkeltarief
		3 000 kWh dubbeltarief

2.2 Overige verschillen

Naast het verschil in aantal onderwerpen bestaan er de volgende verschillen tussen de nieuwe en stopgezette tabel:

- De nieuwe tabel bevat een uitsplitsing van transactieprijs naar *leveringsprijs en netwerkprijs*, terwijl de stopgezette tabel alleen de transactieprijs geeft.
- De nieuwe tabel geeft drie mogelijke manieren waarop *BTW en belastingen* wel/niet worden meegenomen. De stopgezette tabel geeft alleen: 'exclusief BTW en inclusief belastingen'.
- De nieuwe tabel neemt het *netto-effect van energiebelasting* mee; d.w.z. de teruggave van energiebelasting bij elektriciteit (heffingskorting) wordt afgetrokken van de ingehouden energiebelasting. Bij de stopgezette tabel wordt deze heffingskorting niet meegenomen.
- De nieuwe tabel gebruikt bij aardgas de *eenheid* gigajoule (GJ). In de stopgezette tabel is dat kubieke meter (m³). Hierbij geldt: 1 000 m³ = 35,17 GJ.
- De nieuwe tabel gaat uit van *een groep eindverbruikers* (diegenen die in een bepaalde verbruiksklasse zitten op basis van jaarverbruik), terwijl de stopgezette tabel uitgaat van een modelverbruiker (met een van tevoren vastgesteld verbruik, aansluiting en contract). De nieuwe tabel geeft een completer beeld, omdat alle mogelijke aansluitingen en contracten hierin verwerkt zijn.
- De *eenheidsprijzen op kwartaalbasis* zijn bij de nieuwe tabel berekend door de daadwerkelijke betalingen in een kwartaal te delen door het bijbehorend daadwerkelijke verbruik in een kwartaal. Zo is er bij aardgas in de zomermaanden (2^e en 3^e kwartaal) een significant lager verbruik dan in de wintermaanden (1^e en 4^e kwartaal). Bij de stopgezette tabel wordt daarentegen aangenomen dat het verbruik in ieder kwartaal hetzelfde is. Hierdoor vertonen de kwartaalcijfers in de nieuwe tabel wel een seizoenspatroon, terwijl dat niet zichtbaar is in de stopgezette tabel.

3. Consistentie jaar- en kwartaalcijfers

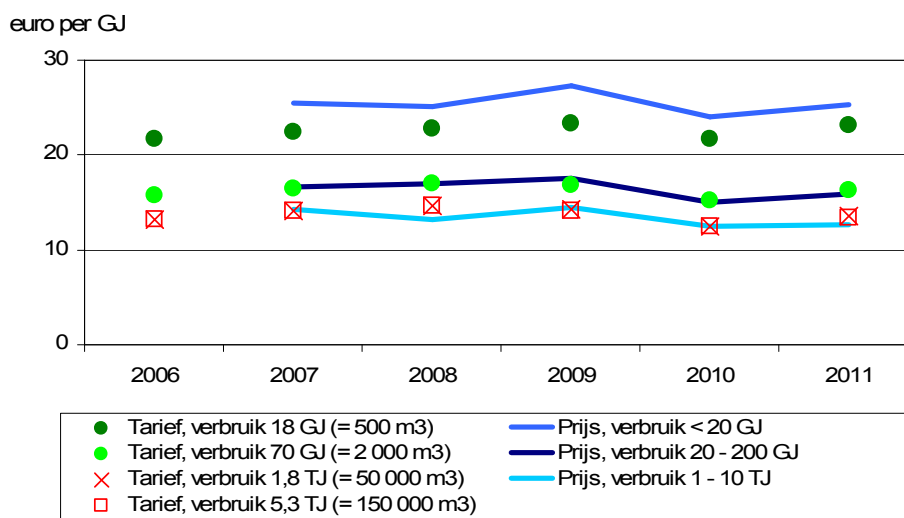
In welke mate verschillen de cijfers in de nieuwe tabel met die in de stopgezette tabel? Hieronder worden eerst de jaar- en daarna de kwartaalcijfers van aardgas en elektriciteit besproken.

3.1 Jaarcijfers

3.1.1 Aardgas

Bij aardgas bevat de stopgezette tabel vier onderwerpen: kleinverbruik 500 m³, 2 000 m³, 50 000 m³ en 150 000 m³. In gigajoule en terajoule is dat: 18 GJ, 70 GJ, 1,8 TJ en 5,3 TJ. De eerste twee onderwerpen kunnen vergeleken worden met de verbruiksklassen huishoudens ‘minder dan 20 GJ’ respectievelijk ‘20 tot 200 GJ’ in de nieuwe tabel. De andere twee onderwerpen komen overeen met verbruiksklasse ‘1 tot 10 TJ’, die in de nieuwe tabel alleen gegeven wordt voor de groep niet-huishoudens. De cijfers van de vier tariefonderwerpen en bijbehorende drie verbruikersklassen staan in Figuur 1.

Figuur 1: Eindverbruikersprijzen huishoudens (uit nieuwe StatLinetabel) en tarieven kleinverbruikers (uit stopgezette StatLinetabel) bij aardgas (jaarcijfers, inclusief energiebelasting en exclusief BTW).

De resultaten laten zien dat bij een hoger jaarverbruik de eenheidsprijs lager wordt. Bij de kleine verbruikers van aardgas liggen de tarieven (18 GJ) onder die van de prijzen (< 20 GJ). Dat komt doordat de ‘representatieve verbruiker’ uit de groep ‘< 20 GJ’ blijkbaar een kleiner jaarverbruik heeft dan 18 GJ. De tarief- en prijsontwikkelingen komen voor ‘18 GJ’ en ‘< 20 GJ’ vrij goed overeen.

Bij grote verbruikers van aardgas zijn de tarieven voor ‘1,8 TJ’ en ‘5,3 TJ’ vrijwel gelijk aan de prijzen voor ‘1–10 TJ’. De tarief- en prijsontwikkelingen lijken redelijk op elkaar. De verschillen worden vooral veroorzaakt doordat de tariefwaarneming

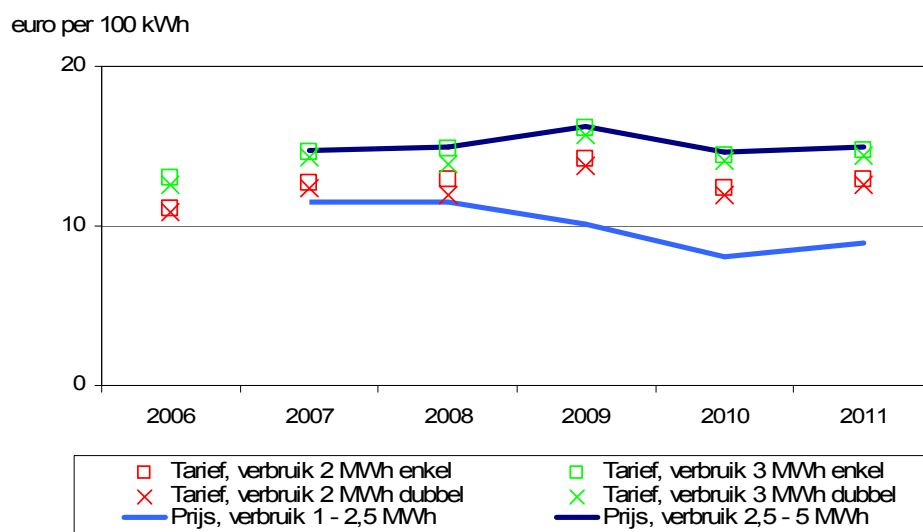
voor '1,8 TJ' en '5,3 TJ' gericht is op de consumentenmarkt, terwijl dat bij de prijs-waarneming voor '1–10 TJ' de 'zakelijke afnemers'-markt betreft.

De overgrote meerderheid van de huishoudens heeft een jaarverbruik van tussen de 20 en 200 GJ. De 'representatieve verbruiker' voor deze groep huishoudens heeft blijkbaar een verbruik van ongeveer 70 GJ. De tarieven voor '70 GJ' en de prijzen voor '20–200 GJ' komen heel mooi overeen; niet alleen de absolute waarden maar ook de ontwikkeling.

3.1.2 Elektriciteit

Bij elektriciteit bevat de stopgezette tabel vier onderwerpen: 2 MWh enkeltarief, 2 MWh dubbeltarief, 3 MWh enkeltarief en 3 MWh dubbeltarief. Deze kunnen vergeleken worden met de verbruiksklassen huishoudens '1 tot 2,5 MWh' en '2,5 tot 5 MWh' in de nieuwe tabel. Om de elektriciteitstarieven met de -prijzen te kunnen vergelijken zijn de tarieven uit de stopgezette tabel verminderd met de heffingskorting. Zie Figuur 2.

Figuur 2: Eindverbruikersprijzen huishoudens (uit nieuwe StatLinetabel) en tarieven kleinverbruikers (uit stopgezette StatLinetabel; verminderd met heffingskorting) bij elektriciteit (jaarcijfers, inclusief energiebelasting en exclusief BTW).

De teruggave van energiebelasting (heffingskorting) ligt tussen de 6 en 16 euro, per 100 kWh, afhankelijk van het jaartal en het jaarverbruik. Deze belastingteruggave zorgt ervoor dat de kleinverbruikers onder huishoudens een lagere eenheidsprijs voor elektriciteit betalen dan de grotere verbruikers onder de huishoudens. Hoe lager het verbruik, hoe lager de netto-eenheidsprijs.

De tarieven voor '3 MWh' komen zowel voor enkeltarief als voor dubbeltarief mooi overeen met de prijzen voor '2,5–5 MWh'. Dat geldt voor de absolute waarden en de ontwikkeling. Een jaarverbruik van 3 MWh enkeltarief is blijkbaar representatief voor de groep huishoudens in verbruiksklasse '2,5–5 MWh'.

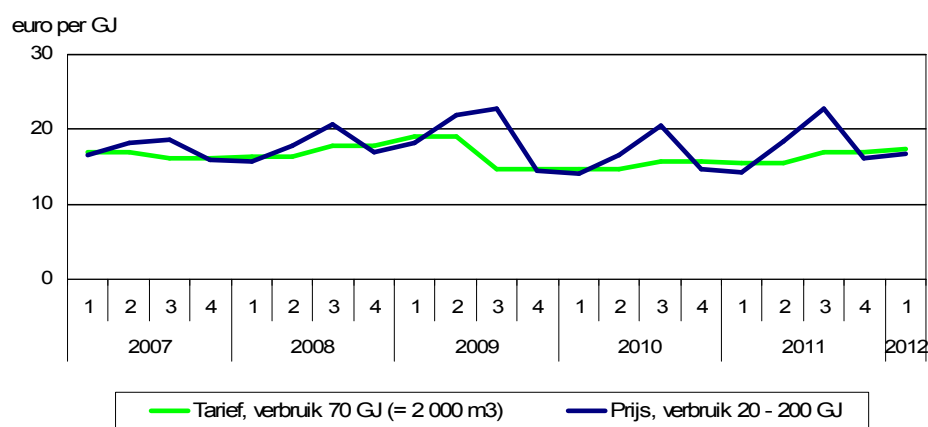
Figuur 2 laat zien dat de 'representatieve verbruiker' voor '1–2,5 MWh' een lager jaarverbruik heeft dan 2 MWh. De prijsontwikkeling voor '1–2,5 MWh' komt vrij

goed overeen met de tariefontwikkeling voor '2 MWh', behalve voor de jaar-op-jaar mutatie bij 2009 t.o.v. 2008. Dit wordt veroorzaakt door een toename van de heffingskorting van circa 200 euro in 2006 t/m 2008 naar circa 320 euro in 2009 en later. Deze grotere teruggave van energiebelasting zorgt voor een grotere verlaging van de eenheidsprijs bij de kleinere verbruikers dan bij de grotere verbruikers. Dat is goed zichtbaar in Figuur 2. Het gat tussen de prijs voor '1-2,5 MWh' en het tarief voor '2 MWh' wordt in 2009 opeens circa 2½ euro (per 100 kWh) groter, terwijl dit prijs-tarief verschil daarna niet toeneemt.

3.2 Kwartaalcijfers

Voor kwartaalcijfers kunnen dezelfde figuren worden gemaakt als die gegeven zijn in de Figuren 1 en 2. Om het verschil in seizoenspatroon zo goed mogelijk in beeld te brengen zijn deze figuren alleen gemaakt voor de gevallen waarbij de consistentie tussen de jaarcijfers uit de stopgezette en de nieuwe tabel het grootst is. Bij aardgas was het '70 GJ'-tarief representatief voor de huishoudens in verbruiksklasse '20 – 200 GJ'. Bij elektriciteit was het '3 MWh'-enkeltarief representatief voor de huishoudens in verbruiksklasse '2,5 – 5 MWh'. Hiervoor was de consistentie het grootst. In Figuur 3 en 4 staan de resultaten.

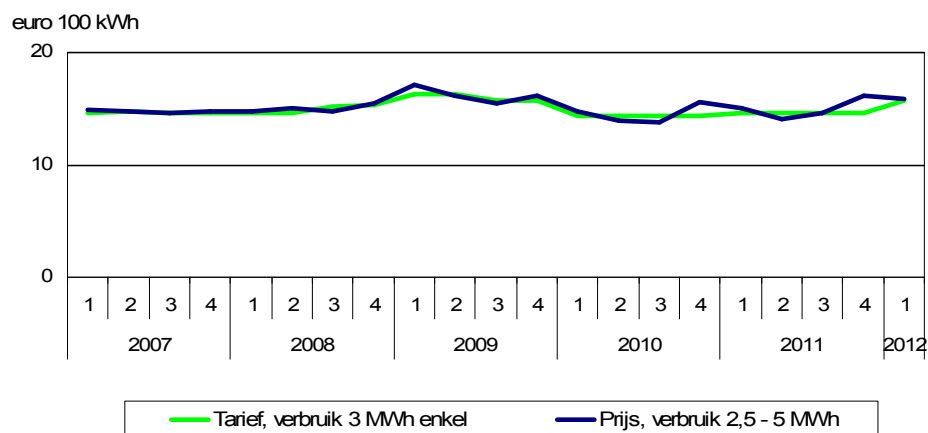
Figuur 3: Eindverbruikersprijs huishoudens (uit nieuwe StatLinetable) en representatief tarief kleinverbruikers (uit stopgezette StatLinetable) bij aardgas (kwartaalcijfers, inclusief energiebelasting en exclusief BTW).

Vooral bij aardgas is een sterk seizoenspatroon te zien, zie Figuur 3. Dit hangt samen met het verschil in verbruik tussen de zomer- en wintermaanden. Bij tarieven wordt aangenomen dat het verbruik constant is over het jaar heen, terwijl bij de eindverbruikersprijzen het daadwerkelijk verbruik meegenomen wordt in de berekening.

Bij elektriciteit is het seizoenspatroon in mindere mate te zien, zie Figuur 4. Tot 2009 is het nauwelijks zichtbaar. Daarna is het beter zichtbaar. Ook bij aardgas zijn de schommelingen vanaf 2009 iets groter geworden. Dit komt door de invoering van het capaciteitstarief bij huishoudens, per 1^e kwartaal van 2009. Het aandeel vaste kosten van de energierekening is hierdoor groter geworden, wat een versterkend effect heeft op het seizoenspatroon.

Figuur 4: Eindverbruikersprijs huishoudens (uit nieuwe StatLinetabel) en representatief tarief kleinverbruikers (uit stopgezette StatLinetabel; verminderd met heffingskorting) bij elektriciteit (kwartaalcijfers, incl. energiebelasting en excl. BTW).

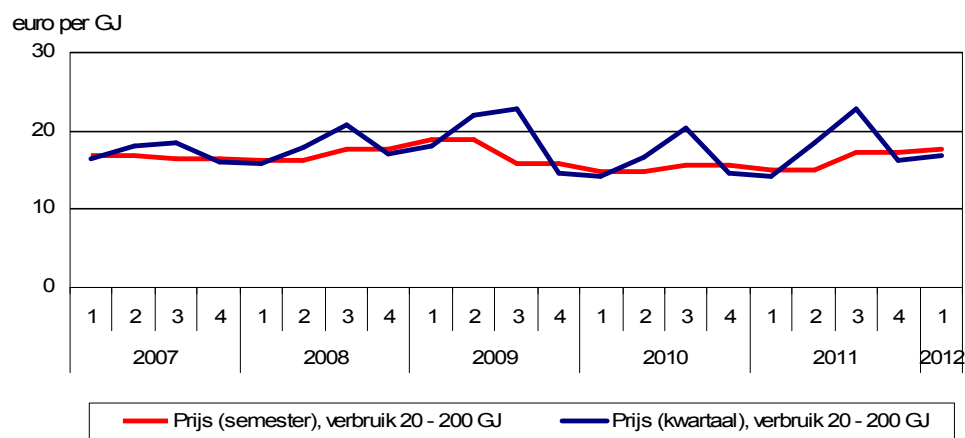
Meer informatie over seizoenspatroon staat in CBS-webartikel [Grootverbruikers energie betalen het minst](#).

4. Prijswontwikkeling aardgas en elektriciteit

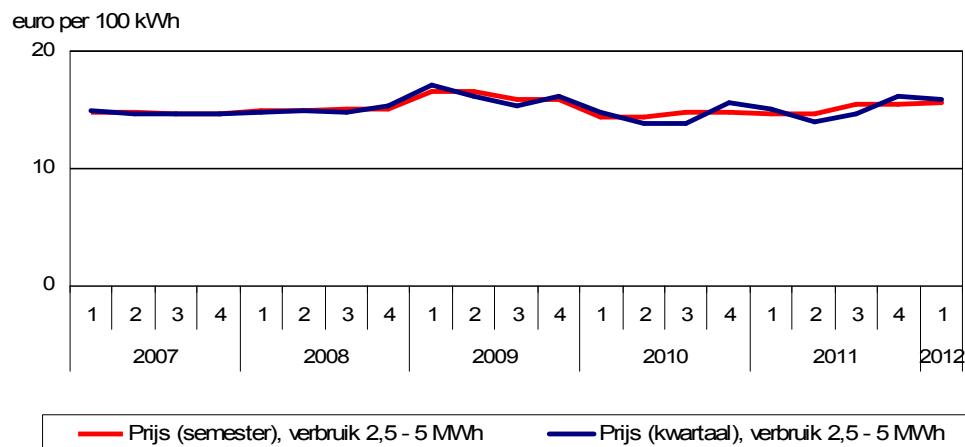
De eindverbruikersprijzen in de nieuwe StatLinetabel geven een goed beeld van de absolute waarde van de eenheidsprijs. Voor het weergeven van prijswontwikkelingen op kwartaalbasis zijn ze iets minder geschikt door het seizoenspatroon dat er in zit.

Voor het weergeven van prijswontwikkelingen bestaan er twee alternatieven. Het eerste alternatief betreft het gebruik maken van de eindverbruikersprijzen die aan Eurostat geleverd zijn (zie database [Energy statistics-prices; new methodology](#)).

Figuur 5: Eindverbruikersprijs aardgas huishoudens. Kwartaalcijfers uit nieuwe StatLinetabel en de semestercijfers die aan Eurostat zijn geleverd (inclusief energiebelasting en exclusief BTW).

Figuur 6: Eindverbruikersprijs elektriciteit huishoudens. Kwartaalcijfers uit nieuwe StatLinetabel en de semestercijfers die aan Eurostat zijn geleverd (inclusief energiebelasting en exclusief BTW).

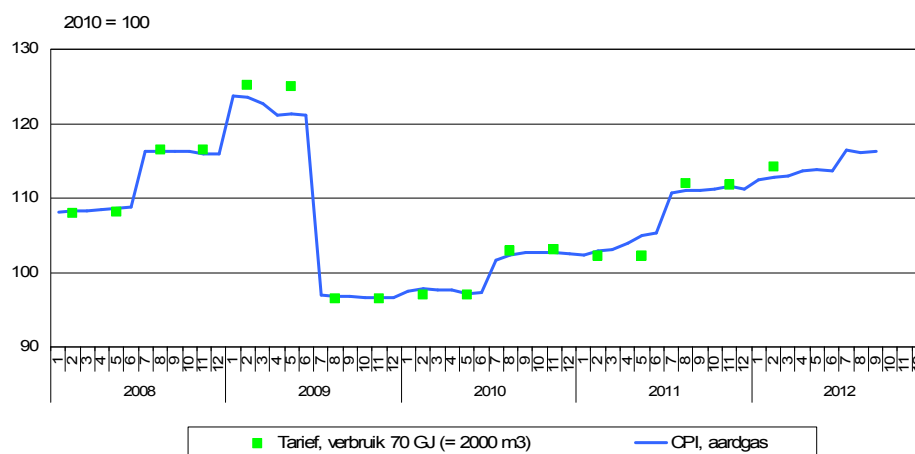

De Eurostatcijfers zijn feitelijk hetzelfde als de prijzen die in de nieuwe tabel staan. Er is één verschil. De cijfers in de StatLinetabel zijn op kwartaalbasis, die van Eurostat op semesterbasis. Het voordeel van semestercijfers is dat het kwartaal-seizoenspatroon er als het ware uitgefilterd wordt. Zie Figuren 5 en 6, waarin zowel de kwartaalcijfers uit Figuren 3 en 4 staan als de bijbehorende Eurostatcijfers op semesterbasis.

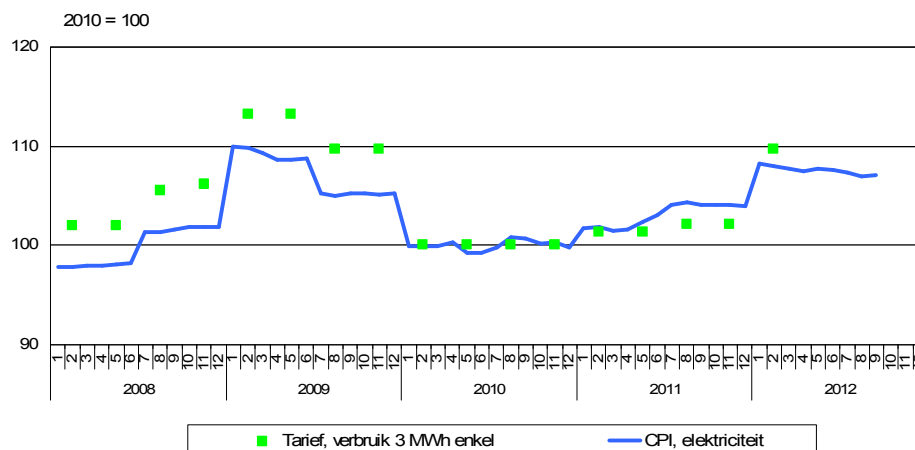
Merk op dat de Figuren 5 en 6 heel sterk lijken op de Figuren 3 respectievelijk 4. Hieruit blijkt dat semestercijfers goed gebruikt kunnen worden om prijsontwikkelingen te laten zien met een hogere frequentie dan op jaarbasis.

Het tweede alternatief is het gebruik maken van de **Consumentenprijsindices aardgas en elektriciteit** die binnen Consumenten Prijs Index (CPI) maandelijks beschikbaar zijn. Zie de Figuren 7 en 8.

Figuur 7: Tarief kleinverbruikers aardgas (uit stopgezette StatLinetabel) en bijbehorend CPI-prijsindex aardgas (inclusief energiebelasting en exclusief BTW), allebei genormeerd naar 2010=100.

Figuur 8: Tarief kleinverbruikers elektriciteit (uit stopgezette StatLinetabel) en bijbehorend CPI-prijsindex elektriciteit (inclusief energiebelasting en exclusief BTW), allebei genormeerd naar 2010=100.

De CPI-prijsindices voor aardgas en elektriciteit komen vrij goed overeen met de tariefontwikkelingen op basis van cijfers uit de stopgezette tabel. Ze vormen dus een goed alternatief voor het volgen van maandelijkse prijsontwikkelingen van aardgas en elektriciteit.

5. Advies vervanging van cijfers uit stopgezette tabel

Samenvattend is het advies aan de gebruikers van de cijfers uit de stopgezette tabel:

1. Als het gaat om absolute eenheidsprijzen energie: ga volledig over op de cijferreeksen uit de nieuwe tabel, want ze zijn beter, completer en gedetailleerder dan de cijfers uit de stopgezette tabel;
2. Als het gaat om prijsontwikkelingen energie: maak gebruik van de kwartaalcijfers die in de nieuwe StatLinetabel staan (bij aardgas, vooral die van 1^e en 4^e kwartaal) en, als het uitfilteren van het seizoenspatroon gewenst is, dan overstappen naar de semestercijfers die aan Eurostat geleverd zijn, of maak gebruik van de jaarcijfers die in de nieuwe StatLinetabel staan.
3. Als het gaat om maandelijkse prijsontwikkelingen energie bij huishoudens: maak gebruik van de CPI-reeksen aardgas en elektriciteit.